

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра маркетингу та логістики

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

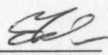
Статистика (ОК 19)

(назва та статус (обов'язковий))

Спеціальність	D3 «Менеджмент»
Освітня програма (2025 рік набору)	«Підприємництво»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

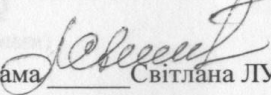
Суми

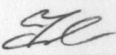
Розробник: **Ірина ОНОПРИЄНКО, к.е.н., доцент**
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

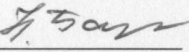
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри маркетингу та логістики	протокол від 16.06. 2025р.№18	
	Завідувачка кафедри <u></u> (підпис)	Наталія МАКАРЕНКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми **Сергій БАШЛАЙ**

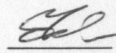
Декан факультету, де реалізується освітня програма **Світлана ЛУКАШ**

Рецензія на робочу програму(додається) надана: **Наталіє Макаренко**

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації **Маріє Баранік**
(підпис) (ПІБ)

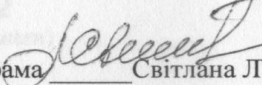
Зареєстровано в електронній базі: дата: 11. 07. 2025 р.

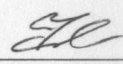
Розробник: **Ірина ОНОПРІЄНКО, к.е.н., доцент**
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

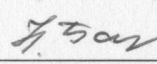
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри маркетингу та логістики	протокол від 16.06. 2025р. №18
	Завідувачка кафедри (підпис) Наталія МАКАРЕНКО

Погоджено:

Гарант освітньої програми **Сергій БАШЛАЙ**

Декан факультету, де реалізується освітня програма **Світлана ЛУКАШ**

Рецензія на робочу програму(додається) надана: **Наталіє Макаренко**

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації **Маріє Баранік**
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: **11. 07.** 2025 р.

	1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ			
1.	Назва ОК	Статистика		
2.	Факультет/ кафедра	Факультет Економіки і менеджменту. Кафедра маркетингу та логістики		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОПП Підприємництво першого рівня освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» Галузі знань D Бізнес, адміністрування та право Кваліфікація: бакалавр з підприємництва		
5.	Рівень НРК	6 рівень		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1-15 тижнів, денна -2 семестр, заочна -1 семестр		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна/заочна		Самостійна робота
		Лекційні 30/12	Практичні /семінарські 30/10	Лабораторні 90/128
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор ОК	К.е.н., доцент Онопрієнко І.М.		
11.	Контактна інформація	Онопрієнко І.М. ауд. 214е . Iryna.onopriienko@snau.edu.ua години консультацій: 2-й та 4-й вівторок 11.00-12.15		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Викладання курсу «Статистика» передбачає ознайомлення студентів із загальною теорією статистики, методикою розрахунку основних статистичних показників та методами обробки статистичної інформації для дослідження суспільних явищ. Зміст програми спрямований на оволодіння студентами знаннями та уміннями організації проведення статистичного спостереження. Метою курсу є дослідження соціально-економічних явищ і процесів, їх кількісної та якісної сторони.		
13.	Мета освітнього компонента	Вивчення дисципліни є формування у студентів знань з основ статистики та набуття відповідних умінь та навичок обробки статистичної інформації.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні ОК: мікроекономіка, макроекономіка 2.Освітній компонент є основою для вивчення ОК: Фінанси, гроші та кредит, аналіз господарської діяльності		
15.	Політика академічної доброчесності	Студенти повинні чітко дотримуватися вимог «Положення про академічну доброчесність СНАУ». Недопустимим є списування під час контрольних робіт та іспиту. При використанні засобів інформації, має		

		бути здійснено посилання на використане джерело. Усі виконані самостійні роботи (реферати, індивідуальні завдання) перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту за виконання вимог щодо посилань (допускається не більше 40 % текстових запозичень. Реагування відповідно до нормативних документів СНАУ про академічну доброчесність учасників освітнього процесу. https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/
16.	Ключові слова	Статистика, аналіз, збір даних, цифри, таблиці, графіки
17.	Посилання на курс на навчальній платформі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹		Як оцінюється РНД
	ПРН 5. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва.	ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємництва	
ДРН 1. Збирати необхідну статистичну інформацію, показники торговельної та підприємницької діяльності, на основі використання необхідного аналітичного і методичного статистико-економічного інструментарію.	*	*	Тестування, письмове оцінювання Розв'язування ситуаційних задач.
ДРН 2. Аналізувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення економічної діяльності	*	*	Презентація та захист результатів дослідження

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності на основі використання статистико-економічних показників і методів.			
ДРН 3. Виявляти залежності та взаємодії між суб'єктами економічних відносин на основі використання статистичних методів та методів економічного аналізу та прогнозувати показники, що характеризують стан торговельної та біржової систем.		*	

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. Денна/заочна			Рекомендована література ²
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.	
Тема 1. Предмет, метод основні поняття статистики. Загальне уявлення про статистику і відомості з її історії. Особливості статистики. Предмет статистики. Статистичні категорії. Статистична сукупність. Статистичні ознаки та їх класифікація. загальні поняття про статичну методологію. Організація і завдання статистики	2/2	2/2		10/14
Тема 2. Статистичне спостереження. Поняття статистичного спостереження та його складові. Класифікація статистичного спостереження за різними ознаками. Програмно-методологічні питання статистичного спостереження. Організаційні питання статистичного спостереження, форми статистичного спостереження у економіки. Види та	2	2		10/14
				Основні джерела: 1-4 Інші джерела: 1-7 Методичне забезпечення: 1-3
				Основні джерела: 1-4 Інші джерела: 1-7 Методичне забезпечення: 1-3

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

способи спостереження. Помилки спостереження та способи їх виправлення.					
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних. Поняття про статистичне зведення. Види зведення. Статистичне групування. Види групування. Основні питання методології статистичних групувань в сфері економіки та обліку. Методика проведення аналітичного групування. Ряди розподілу. Статистичні таблиці, їх значення в статистиці, види таблиць, вимоги до побудови таблиць. Графічні способи зображення статистичних даних. Види графіків.	2	2		10/14	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-7 Методичне забезпечення:1-3
Тема 4. Абсолютні та відносні величини. Абсолютні величини, поняття та види. Відносні величини, поняття, їх суть та форми вираження. Види відносних величин та способи їх обчислення.	2/2	2/2		10/14	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-5 Методичне забезпечення:1-3
Тема 5. Середні величини та показники варіації. Поняття про середні величини та їх значення в статистиці. Види середніх величин та способи їх обчислення. Середня арифметична проста та зважена, її математичні властивості. Середня гармонічна та умови її застосування. Поняття варіації та показники варіації. Статистичні характеристики варіації. Види дисперсій.	4/2	4/2		10/14	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-5 Методичне забезпечення:1-3
Тема 6. Вибіркове спостереження. Вибіркове спостереження, причини та умови його застосування. Методи і способи відбору одиниць. Обчислення середньої та граничної помилок та необхідної чисельності вибірки.	4	4		10/14	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-5 Методичне забезпечення:1-3

Тема 7. Ряди динаміки. Поняття рядів динаміки, їх елементи та правила побудови. Показники рядів динаміки. Середні величини рядів динаміки. Основні прийоми аналізу рядів динаміки у сфері економіки. Вирівнювання рядів динаміки. Механічне та аналітичне вирівнювання рядів динаміки. змикання рядів динаміки. Екстраполяція та інтерполяція в статистиці. Статистичне вивчення сезонних коливань.	4/2	4/2		10/14	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-5 Методичне забезпечення:1-3
Тема 8. Індекси. Поняття про статистичні індекси та завдання індексного методу аналізу, класифікація їх за різними ознаками. Форми індексів і способи їх розрахунку сфері обліку та оподаткування. Методологічні основи побудови індивідуальних та загальних індексів. Агрегатні індекси. Середньозважені індекси. Індекси середніх величин. Система взаємозалежних індексів і визначення впливу окремих факторів. індекси з постійними і змінними вагами. Територіальні індекси. Індекси середнього рівня.	4/2	4/2		10/14	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-5 Методичне забезпечення:1-3
Тема 9. Статистичні методи вимірювання зв'язку. Види взаємозв'язків між явищами у сфері обліку та оподаткування. Кореляційний аналіз. Парна (проста) кореляція та її характеристики. Криволінійна кореляція та її види. Множинна кореляція та її характеристики. Дисперсійний аналіз. Непараметричні методи виявлення та вимірювання зв'язків.	6/2	6		10/16	Основні джерела:1-4 Інші джерела:1-5 Методичне забезпечення:1-3
Всього	30/12	30/10		90/128	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під</u>	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати
-----	--	--

	<u>час аудиторних занять, консультацій)</u>	<u>студент самостійно)</u>
ДРН 1.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 2.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 3.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок

*За умови змін процесу навчання

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1.Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2.Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підсумкове письмове оцінювання за темами	20 балів/20%	До кінця 8; 15 тижнів
2.	Виконання завдань у робочому зошиті на практичних заняттях	50 балів/50%	До кінця 8 ,15 тижня
3.	Екзамен	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Письмове	<12 балів	12-15	15-18 балів	20 балів

оцінювання	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-24	25-39 балів	40-50 балів
Виконання завдань на практичних заняттях	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	10-15	16-24 балів	25-30 балів
Екзамен	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Письмове опитування після вивчення тем	Після кожної теми та в кінці модуля
2.	Письмовий зворотний зв'язок	В кінці модуля
3.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над проектом протягом занять	Згідно графіку здачі (в кінці модуля)
4.	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів після презентації проекту	Згідно графіку здачі (в кінці модуля)

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

- Бек В.Л., Капленко Г.В Практикум з теорії статистики. Л.: Новий світ.2020.-288с. URL: <https://mybook.biz.ua/statistika/praktikum-z-teorii-statistiki-88316/>
- Горкавий В. К. Статистика: Підручник. Третє вид., переробл. і доповн. Київ: Алерта, 2020. 644 с. URL: https://dakor.kiev.ua/wp-content/uploads/gorkaviy_statistika_zmist.pdf
- Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник. Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. –К.:

Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, 2019. 350с. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=>

4. Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Рудич А. І. Статистика: навч. посібник.

Полтава: РВВ ПДАУ. 2021. 300 с. URL:

<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/10351/1/>

6.2. Інші джерела

1. Борух В.О. Економічна статистика: Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2006. 318с. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=>

2. Педченко Г. П. Статистика: Навчальний посібник. Мелітополь: Колор Принт, 2018. 266с. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=>

3. Статистика: основи теорії: Навчальний посібник. О.О. Горошанська, О.В. Прокопова. ТОВ «Видавництво «Форт». Харків, 2014. 249с. URL:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK EwjI5rSzp774AhUnm_0HHejdAZUQFnoECBIQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.scribd.com

4. Лугінін О. Є., Фомішин С. В. Статистика національної та міжнародної економіки: навч. посібник. Львів, 2014. 471 с. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUK EwiY3qnap774AhV->

5. Карпенко Л. М. Статистика: навч. посіб. / Л. М. Карпенко. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. – 184 с. URL:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=>

6. Онопрієнко І.М. Статистичні методи в маркетинговому аудиті та контролі аграрного підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. No 43. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/17108>

7. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Ринок страхових послуг в Україні: фінансово-аналітичний огляд. *Східна Європа: Економіка, бізнес, управління*. Вип.1(46) 2025.С.27-33. DOI:

<https://doi.org/10.32782/easterneurope.46-4> URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua|20-2019-ukr>

6.3. Методичне забезпечення

1. Онопрієнко І.М.Статистика. Конспект лекцій для студентів спеціальностей ОІО, ЕП,МАР,ФСБ, ПТБ, МН. Суми, 2022 рік. - 136с.

2. Онопрієнко І.М. Статистика. Робочий зошит для студентів 2 курсу денної та заочної форми навчання спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка» 072 «Фінанси, банківська справа і страхування», 075 Маркетинг, 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Суми, 2021 рік, 57 с.

3. Онопрієнко І.М.Статистика. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи для студентів 2 курсу денної та заочної форми навчання спеціальностей ОІО, ЕП,МАР,ФСБ, ПТБ, МН. Суми, 2022 рік. - 45 с

4. Онопрієнко І.М. Статистика Методичні вказівки для виконання модульної курсової роботи для студентів 2 курсу денної та заочної форми навчання спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка» 072 «Фінанси, банківська справа і страхування». Суми, 2018 рік, 50 с.

5. Курс «Статистика» в системі Moodle. /Автор Онопрієнко І.М. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316>

6.4.Інформаційні ресурси

1. Офіційна інтернет-сторінка Державної служби статистики України
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Офіційна інтернет-сторінка статистичної служби Євросоюзу.
<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

6.5. Програмне забезпечення

1. Курс «Статистика» в системі Moodle. /Автор Онопрієнко І.М. URL:
<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316>